

32

- 6 **Il-Knisja u Sptar ta' San Ġwann Battista tal-Kavallieri Ospedalieri**
-
- 15 **L-Apokalissi (1)**
-
- 27 **Eżekjel u l-ilma hierieg mit-tempju**
-
- 32 **Liema Kotba huma Mnebbha? Il-Kanoni Tal-Bibbja**
-
- 37 **Il-Mulej Alla bhala Karattru fin-Narrativa tar-Raba' Evangelju**

37

IIR-RAGĦAJ
TAL-LATINI
FL-ART
IMQADDSA

Waqt il-Konċistorju tat-30 ta' Settembru 2023, il-Papa Franġisku ta l-berittin ta' Kardinal lil Patri Pierbattista Pizzaballa OFM, Patrijarka ta' Ġerusalem tal-Latini. Pizzaballa kien Kustodju tal-Art Imqaddsa mill-2004 sal-2016. Fl-10 ta' Settembru ta' dik is-sena ġie ikkonsagrat Isqof bit-titlu ta' Amministratur Apostoliku tal-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalem u Arcisqof Titulari ta' Verbe. Fl-24 ta' Ottubru 2020 il-Papa Franġisku ħatru bhala Patrijarka ta' Ġerusalem tal-Latini, jġifieri l-Isqof tal-Kattoliċi (Latini) tad-djoċesi ta' Ġerusalem, li tiġbor fiha l-Kattoliċi li jgħixu f'Israel, il-Palestina, il-Ġordanja u Ċipru.

Waqt diversi intervisti li sarulu Pierbattista Pizzaballa qal li hu kien apprezza l-ġest ta' Papa Franġisku mhux għal xi mertu personali, imma bhala rikonoxximent tal-importanza tal-Knisja Omm ta' Ġerusalem u tal-Insara Kattoliċi li jgħixu fl-Art Imqaddsa. Qal li kien għad irid jifhem aħjar x'kellu jkun ir-rwol tiegħu bhala Kardinal.

Ftit granet biss wara Pierbattista Pizzaballa beda jifhem il-piż li dan it-titlu ġab miegħu. Fis-7 ta' Ottubru d-dinja qamet maħsuda bl-aħbar li grupp ta' terroristi tal-moviment Hamas ta' Gaża kienu infiltraw f'Israel u għamlu massakru min-nies ċivili u ġarrew mal-240 persuna bhala ostaġġi f'Gaża. Ir-reazzjoni tal-gvern Israeljan,

immexxi minn Benyamin Netanyahu, kienet immedjata u qawwija. L-Israeli Defence Forces invadew it-territorju ta' Gaża wara diversi granet ta' bombardamenti kontinwi. Ir-riżultat kien li aktar minn nofs il-popolazzjoni ta' 2.3 miljuni, spiċċat bla dar, bla ikel, bla ilma, bla elettriku, sptarijiet imfarrkin, infrastruttura meqruda, kollox wieqaf għax ma kienx hemm iżjed żejt u petrol għall-enerġija, u aktar minn 12,000 ċivili maqtulin (ċifra tad-19 ta' Novembru 2023), fosthom numru kbir ta' anzjani, nisa u tfal. Din is-sitwazzjoni tirreferi għal meta jien qed nikteb dan l-editorjal. Hadd ma jaf x'se jiġri fil-futur.

Il-Kardinal Pizzaballa sab ruħu quddiem din l-isfida kbira. Kull meta kien mistoqsi dwar dak li qed jiġri hu dejjem tkellem bħala raġġaj spiritwali u difensur tad-drittijiet umani tal-persuni kollha li huma vittmi innocenti tal-konflitt, kemm l-ostaġġi u l-vittmi Israeljani, kif ukoll il-vittmi Palestinjani li huma ristretti fit-territorju ta' Gaża, li minnu ma jistgħux jorhorgu. Saħansitra fis-16 ta' Ottubru l-Kardinal Pizzaballa qal li kien lest joffri lilu nnifsu bħala ostaġġ jekk dan kien ifisser li jinhelu l-ostaġġi

Pierbattista Pizzaballa OFM, Patrijarka ta' Ġerusalem tal-Latini

Israeljani u li jieqaf il-ġlied bejn iż-żewġ partijiet.

Pizzaballa mhux l-ewwel darba li kellu kuntatti f'Gaża, fejn hemm komunità ċkejna ta' Kattoliċi li tgħix madwar il-parroċċa tal-Familja Mqaddsa f'Gaża City, parroċċa mmexxija mill-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalem u li fiha hemm jaħdmu s-Sorijiet tar-Rużarju u l-Missjunarji tal-Karità (Sorijiet ta' Mother Teresa). Il-knisja nbriet fl-1947 mill-Patrijarkat Latin, u magħha hemm skola li tilqa' 300 studenti u kindergarten ta' 50 tfal. Il-parroċċa tal-Familja Mqaddsa hi l-unika knisja Kattolika ta' Gaża. Sakemm qed nikteb jien, il-Kattoliċi ta' Gaża, li huma madwar 500 persuna, jinsabu rifuġjati fil-knisja u fil-kwartier Kristjan li fiha hi mibnija. Dawn il-Kattoliċi tilfu djarhom u l-uniku rifuġju li fadlilhom hi l-knisja u

l-iskola. Imma billi jinsabu fiċ-ċentru ta' Gaża City huma mdawrin minn bombardamenti u issa mill-invażjoni tat-tankijiet tal-gwerra Israeljani li qed jassedjaw iż-żona, u huma neqsin mill-htigijiet l-aktar bażiċi tal-ħajja. Ghalkemm l-awtoritajiet militari Israeljani avżaw lill-popolazzjoni biex titlaq minn Gaża City lejn in-nofsinar tal-iStrixxa ta' Gaża (li hi twila biss 40 kilometru), din il-komunità ta' Kattoliċi taf li mkien ma hu żgur biex taħrab u sa issa tinsab rifuġjata fil-knisja.

Bħala raġġaj tal-Knisja tiegħu l-Kardinal Pizzaballa żgur li jinsab f'sitwazzjoni diffiċli. Minkejja dan hu dejjem juri lilu nnifsu bħala raġel ta' fidi, u fl-intervisti kollha li fihom deher qatt ma kkundanna lil ebda parti fil-gwerra, imma pjuttost tkellem dwar it-tama ta' ġejjieni aħjar

li fih tinstab soluzzjoni ta' paċi u ġustizzja għall-konflitt. Certament hu diffiċli li wiehed juri ottimizmu f'din is-sitwazzjoni drammatika u tal-biża'. It-tentazzjoni hi dik li wiehed jappoġġja lil xi parti jew oħra fil-gwerra, jew li jikkundanna l-atroċitajiet li qed isiru imma mingħajr ma joffri xaqq dawl ta' tama. Pizzaballa qatt ma beża' jitkellem favur il-verità u l-ġustizzja. Hu dejjem wera kemm l-okkupazzjoni hi kawża ta' mibegħda li dejjem tiżdied, u li l-ebda armu tal-gwerra ma huma se jirnexx ilhom iwaqqfu l-mibegħda fil-qlub. Mill-banda l-oħra juri wkoll li kull att ta' terrorizmu jew ta' azzjoni militari f'isem il-liberazzjoni u s-sigurtà, ma tista' qatt twassal għal soluzzjoni jekk tonqos ir-rieda tajba tad-djalogu.

Flimkien mal-Patrijarka Pizzaballa, anke

l-Frangiskani tal-Art Imqaddsa jaħdmu kif jistgħu biex din is-sitwazzjoni tal-biża' tintemm illum qabel għada. Tiġik hasra tara s-Santwarji vojta mill-ġdid, wara li kienu hađu r-ruħ wara l-pandemija. L-Insara reġġu bla xogħol u bla għajxien, għax għalissa waqfu l-pellegrini. Il-Knisja Kattolika, rappreżentata mill-Frangiskani fl-Art Imqaddsa u mill-Patrijarkat ta' Ġerusalem immexxi mill-Kardinal Pizzaballa, tista' biss itteni l-vuċi morali tal-Papa Frangisku: il-gwerra qatt ma solviet l-ebda problema, u l-mibegħda qatt ma tista' ġġib il-paċi u l-ġustizzja. Jalla l-komunità internazzjonali tingħaqad biex taħdem bis-sinċerità biex jintemm konflitt li ilu sejjer għexieren ta' snin, mhux billi tipprovi l-armamenti qerrieda

lit-terroristi jew lill-armati nazzjonali, imma billi tagħmel pressjoni biex jieqaf il-ġlied halli ma jibqgħux isofru nies innoċenti.

Nistiednu lil kull min iħobb l-Art Imqaddsa biex jitlob għall-paċi fl-Art ta' Ġesù. Din is-sena l-Milied f'Betleħem se jkun iċċelebrat biss bhala mument ta' talb fin-niket, imma wkoll fit-tama li l-Princep tal-Paċi jitwieled fil-qlub mimlijin mibegħda u jnissel fihom sentimenti ta' umanità. Nitolbu għall-Frangiskani li jibqgħu f'pothom fl-Art Imqaddsa anke f'mumenti diffiċli bħal dawn. Nitolbu għall-Kardinal Pierbattista Pizzaballa biex ikun ragħaj li joffri hajtu għall-kawża tal-paċi. Certament li hu qed jifhem mill-ewwel il-veru sens tal-missjoni tiegħu u tal-isem ta' Kardinal li rċieva mill-Knisja.

*Il-Bord Editorjali jawgura
Milied Qaddis u s-Sena t-Tajba
lill-qarrejja kollha*